

Vastaus valtuutettu Antero Eerolan ja 24 muun aloitteeseen aktiivimallin piiriin joutuneiden vantaalaisten työttömien tilanteesta

VD/2258/00.02.00.03/2018

JN/TS/AK/MT/NJ

Antero Eerola ja 24 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Tämän vuoden alusta astui voimaan niin sanottu työttömyysturvan aktiivimalli. Sen mukaan työttömien pitää täyttää erityinen aktiivisuusedellytys. Se tarkoittaa, että työttömän pitää tehdä 65 päivän tarkastelujakson aikana vähintään 18 tuntia työehtosopimuksen mukaan palkattua työtä, ansaittava yritystoiminnassa yhteensä vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloehtoon vaaditusta kuukausiansiosta eli tänä vuonna 241 euroa tai oltava viisi päivää TE-toimiston työllistymistä edistävässä palvelussa.

Muuten hänen työttömyysturvaansa leikataan 4,65 prosentilla.

Malli voi työttömän kohdalla johtaa vaikeisiin, jopa kohtuuttomiin tilanteisiin. Työtön ei voi itse päättää siitä, palkkaako työnantaja hänet töihin tai onko viranomaisilla riittävästi voimavaroja tarjota työllisyystoimenpiteitä.

Edellä olevan perusteella ja Vantaan kaupungin hallintosäännön 22. luvun 1. kohtaan viitaten, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme aloitteen, jonka mukaan:

- Vantaan kaupunki selvittää kuinka moni vantaalainen työtön on joutunut niin sanotun aktiivimallin piiriin ilman, että heillä on mahdollisuuksia työllistyä tai päästä työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin.
- Selvityksen pohjalta kartoitetaan kuinka paljon maksaisi näiden henkilöiden työllistäminen tai työllisyyspoliittisten toimenpiteiden piiriin ohjaaminen.
- Yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa järjestetään kaupungin talousarvion puitteissa jokaiselle vantaalaiselle työttömälle työllisyysmahdollisuuksia tai mahdollisuuksia osallistua työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin niin, etteivät he joudu aktiivimallin työttömyysturvaleikkurin piiriin.

Kaupunginvaltuusto 5.3.2018 § 18

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi

Asukaspalvelujen toimiala on laatinut aloitteeseen seuraavan vastauksen.

Aktiivimallin ensimmäinen arviointikausi päättyi maaliskuun 2018 lopussa. Aktiivisuusedellytyksen täyttymisen arvioivat työttömyysetuutta myöntävät tahot eli Kansaneläkelaitos ja 26 eri työttömyyskassaa.

TEM:n työllisyystilastojen mukaan Vantaalla oli maaliskuun 2018 lopussa 7 010 henkilöä, joiden työttömyys oli kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 13 viikkoa. Yhtäjaksoisen työttömyyden aikana henkilöt eivät ole osallistuneet työvoimapolitiittiseen koulutukseen tai toimenpiteeseen, joten he eivät tältä osin täytä aktiivisuusedellytystä. Tilastosta ei kuitenkaan selviä, onko henkilö esimerkiksi tehnyt seurantajakson aikana satunnaisia töitä, jotka täyttävät aktiivisuusedellytyksen. Kela julkaisee ensimmäiset luvut aktiivimallin vaikutuksista toukokuussa. Työttömyyskassojen osalta ensimmäisiä tilastoja on saatavilla vasta myöhemmin kesällä.

Aktiivimallin käyttöönoton alkuvaiheessa aktiivitoimenpiteiksi on hyväksytty ainoastaan omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella, maahanmuuttajan omaehtoinen opiskelu, TE-toimiston järjestämä työvoimakoulutus, työnhaku- ja uravalmennus, työkokeilu, koulutuskokeilu, kuntouttava työtoiminta sekä Uudenmaan TE-toimiston paikalliset ostopalvelut. Aktiivisuusehdon edellyttämiä työllistymistä edistäviä palveluja ei ole ollut riittävästi saatavilla eikä kaikilla ole mahdollisuutta aktiivimallin edellyttämään satunnaiseen työntekoon. Kunnan työllistymistä edistävästä palveluista ainoastaan kuntouttava työtoiminta ja kunnalla suoritettu työkokeilu on hyväksytty aktiivisuusehdon täyttymiseen.

Hallitus on kehysneuvottelujen yhteydessä huhtikuussa 2018 esittänyt useita muutoksia aktiivimallin ehtoihin. Jatkossa aktiivitoimenpiteisiin lisättäisiin muun muassa omaehtoinen opiskelu ilman tarveharkintaa sekä ammattiliiton, järjestöjen, kunnan tai muun vastaavan tahon järjestämiä työllistymistä edistäviä palveluita. Mikäli muutokset hyväksytään, entistä useampi voisi täyttää aktiivisuusedellytyksen ehdot. Myös kunnan nykyiset työllistymistä edistävät palvelut kattaisivat aktiivisuusedellytyksen entistä laajemmin.

Vantaa on panostanut työllisyyden edistämiseen merkittävästi. Vuonna 2017 Vantaan kaupungin työllisyyspalveluissa oli noin 5 000 asiakasta, jotka osallistuivat yhteen tai useampaan työllistymistä edistävään palveluun. Painopiste on ollut pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden alentamisessa. Kunnan lakisääteisiä tehtäviä ovat pitkäaikaistyöttömiä ohjaava työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) sekä kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen. Lakisääteisten tehtävien lisäksi työllisyyspalvelut tarjoaa useita muita palveluja. Nuoria ohjataan töihin ja koulutukseen Ohjaamotoiminnan avulla. Yritysohjaamo edistää asiakkaiden työllistymistä etsimällä työllistymismahdollisuuksia avoimilta työmarkkinoilta ja järjestämällä rekrytointitilaisuuksia ja uravalmennusta. Valmennustaloilla Koutsissa, Reelissä ja Valossa työttömillä on mahdollisuus kehittää työelämätaitojaan ja osaamistaan eri alojen pajoilla kuntouttavan työtoiminnan tai työkokeilun avulla. Lisäksi työllisyyspalveluissa toimii ulkopuolista rahoitusta saavia projekteja, jotka tarjoavat tukea ja ohjausta työllistymiseen eri kohderyhmille.

Työllisyyspalveluiden palveluissa järjestetään esimerkiksi uravalmennusta ja -ohjausta, cv- ja työnhakuvalmennusta, eri ammattialojen lupakorttikoulutuksia ja muuta osaamisen kehittämistä. Näiden toimintojen hyväksyminen aktiivisuusehtoon vaikuttaisi suureen määrään työllisyyspalveluiden asiakkaita. Se tukisi myös sitä pitkäjänteistä työtä, mitä Vantaan työllisyyspalveluissa on tehty työllisyyden edistämiseksi ja jonka tavoitteena on tuottaa työttömille ensisijaisesti palveluja, jotka vievät aidosti eteenpäin kohti työelämää.

Aktiivimalliin suunniteltujen sääntömuutosten ja myös TE-palveluille esitetyistä lisäresursseista johtuen tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida henkilömääriä, joita aktiivimallin mukainen työttömyysetuuden leikkaus koskee jatkossa. Aktiivimallin muutosten konkretisoituessa työllisyyspalvelut sopeuttaa palvelujensa sisältöjä aktiivimallin edellyttämällä tavalla mahdollisuuksiensa mukaan. Aktiivisuusmalliin sisältyvien aktiivitoimenpiteiden laajentaminen kunnan työllistämistä edistäviin palveluihin tulee myös lisäämään kunnan palvelujen kysyntää.

Työllisyyspalvelut kehittää toimintaansa jatkuvasti, jotta yhä useammalla olisi mahdollisuus osallistua ja päästä alkuun työllistymispolulla usein useita vuosiakin kestäneen työttömyyden jälkeen. Vuonna 2017 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui Vantaalla 1 503 henkilöä. Määrä on kaksinkertaistunut viidessä vuodessa ja tavoitteena on ollut kasvattaa asiakasmäärää noin 10 prosenttia vuodessa. Myös ohjaavaa toimintaa kehitetään ja kasvatetaan, mutta asiakasmäärien ja palvelujen laajamittainen kasvattaminen nykyisestä on mahdollista vain lisäämällä palveluntuotantoon tarvittavat resurssit ja määrärahat. Vuoden 2018 budjetissa on työllisyyspalveluille varattu määrärahoja seuraavasti:

Työllisyyspalveluiden määrärahat 2018	
	Milj. €
Kokonaisbudjetti	38,1
Työmarkkinatuen kuntaosuus	20,9
Palkkatukityöllistämismenot	7,5
TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu	1,1
Ohjaamo	0,6
Valmennustalot (kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu)	2,7
Muu kuntouttava työtoiminta (integroidut ja ostopalvelut)	2,1
Yritysohjaamo	0,5
Projektit	0,6
Työllistämisavustukset yrityksille ja järjestöille	0,8

Työllisyyspalvelujen toiminnan lisäksi kaupungin kaikilla toimialoilla on mahdollisuus tukea työttömien aktivointia tarjoamalla nykyistä enemmän kuntouttavan työtoiminnan paikkoja ja työkokeilupaikkoja. Vuonna 2017 kaupungin eri toimialoille sijoitetuissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa oli yhteensä 205 henkilöä. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuminen aidossa työympäristössä on erinomainen keino kehittää työelämätaitoja, osaamista ja tarvittaessa esimerkiksi suomen kielen taitoa ja näin lisätä työttömien mahdollisuuksia edetä kohti avoimia työmarkkinoita. Kuntouttavan työtoimintapaikkojen lisääminen kaupungin kaikilla toimialoilla vaatii johdon sitoutumista ja riittävien henkilöstöresurssien varaamista asiakkaiden ohjaamiseen.

Kuntouttavan työtoiminnan paikkojen lisäksi kaupungin kaikki toimialat voivat tukea aktiivisuusedellytyksen täyttymistä ja työllistymistä tarjoamalla yhä enemmän työkokeilumahdollisuuksia. Uudenmaan ELY-keskukselta saatujen tietojen mukaan vuonna 2017 Vantaan kaupungilla suoritettiin 921 työkokeilujaksoa, joista noin 97 % kohdentui vantaalaisiin työnhakijoihin. Työkokeiluista toimialat tai tulosalueet sopivat itsenäisesti TE-toimiston ja työnhakijan kanssa.

Kaupunginhallitus 28.5.2018 § 17

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa Antero Eerolalle ja 24 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 18.6.2018 § 10

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Antero Eerolan ja 24 muun valtuutetun allekirjoittama aloite

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:

asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
työllisyyspalvelujen johtaja Timo Saari, puh. 043 827 1061; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi